

MM. Marc Lies (par M. Laurent Mosar), Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf (par Mme Nancy Arendt), Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt, Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz (par M. Georges Engel), Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert (par M. Ben Polidori) et M. Ben Polidori ;

MM. Dan Hardy, Fred Keup, Michel Lemaire, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic (par Mme Djuna Bernard), Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

Da komme mer zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8616. Den Text steet am Document parlementaire 8616⁶.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8616 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt elo un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: Jo: 57, Nee: 2, Absteniounen: 0. Dëse Projet de loi ass also och ugeholl mat 57 Jo-Stëmme géint 2 Nee-Stëmme bei kenger Abstention.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies (par Mme Nancy Arendt), Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf (par M. Laurent Mosar), Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt, Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Gérard Schockmel) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz (par M. Georges Engel), Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert (par M. Ben Polidori) et M. Ben Polidori ;

MM. Dan Hardy, Fred Keup, Michel Lemaire, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic (par Mme Djuna Bernard), Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber och hei d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass och dat esou decidéiert.

9. 8526 – Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu

Da komme mer elo zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, an zwar dem Projet de loi 8526 iwwert d'Aféierung vun engem neie Crédit d'impôt start-up. Hei ass et och e Basismodell. Ageschriwwen si schon: den Här Laurent Mosar, den Här Franz Fayot, den Här Fred Keup, d'Madamm Sam Tanson, den Här Sven Clement an den Här David Wagner. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Laurent Mosar. Här Mosar, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Finances

M. Laurent Mosar (CSV), rapporteur | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, mam Projet de loi 8526 féiere mer haut en neie Crédit d'impôt start-up an. Dat ass e Steierkredit, dee Privatleit encouragéiere soll, a jonk innovativ lëtzebuergesch Entreprises ze investéieren. Et ass souzesoen eng Zort Steierbeloung, wann een als Privatpersoun de Risiko hält an eng jonk innovativ Entreprise mat Kapital ënnerstëtzt.

Dës Leit, déi een dacks als „business angels“ bezeechen, sinn extreem wichteg, fir bestëmmte Secteuren un d'Lafen ze bréngen. Et ass natierlech e Risiko domat verbonnen, a jonk Betriber ze investéieren. An dee Risiko gëtt also elo an dësem Projet de loi steierlech begleet.

Wie kann elo vun dësem Steierkredit profitéieren? Ma dat si fir d'éischt natierlech d'Residenten zu Lëtzebuerg respektiv awer och ënner bestëmmte Konditiounen Netresidenten, déi an innovativ Startuppen investéiere wëllen. Sou muss de Contribuable zum Beispill direkt nominativ Aktien oder Parte vun enger Sociéité kafen, entweder bei hirer Grënnung oder awer bei hirer Kapitalerhéijung.

En Investment iwwer eng Sociéité intermédiaire ass hei expressement net erlaabt. D'Parten duerfen och net Deel vun enger berufflecher Aktivitéit sinn. Dëst soll verhënnere, dass een duebel steierlech Virdeeler kritt: als Betrib an als Privatperson. Pro Entitéit muss den Investissement op d'mannst 10.000 Euro sinn, soss kann ee kee Steierkredit kréien. D'Parte mussen op d'mannst dräi Joer ouni Ënnerbriechung gehal ginn. An de Contribuable dierf och keen Employé vun der Startup sinn, an och net als Fondateur vun der Gesellschaft gëllen. De Steierkredit, deen ee kritt, dat si maximal 20 % vun deem investéierte Kapital mat engem Plaffong vun 100.000 Euro pro Joer a pro Contribuable.

Dann ass natierlech d'Fro: A wéi eng Zort vun Entreprisë kann investéiert ginn? Hei definéiert d'Gesetz d'„entité start-up“: Et muss eng Société de capitaux oder eng Société coopérative sinn, maximal fënnf Joer al a mat manner wéi 50 Salariéen an engem Bilan oder Chiffre d'affaires vu maximal 10 Milliounen Euro. Wann d'Startup zu engem Grupp gehéiert, ginn dës Krittären op Gruppenniveau gepréift.

De Caractère innovant vun der Entreprise ass och eng Konditioun. Sou mussen déi Startuppen op d'mannst zwee Leit hunn, déi à temps plein beschäftegt sinn. An d'Entreprise muss och op d'mannst 15 % vun hirem Budget an d'Recherche an an den Developpement investéieren.

Bestëmmt Branchen a Situatiounen sinn ausgeschloss a ginn net als Startup consideréiert, sou zum Beispill: Affekotecabinet, Audit-, Expert-comtable-Büroen, Immobiliengesellschaften, déi de Bau, d'Locatioun,

d'Gestioun oder d'Promotioun vu Wunnenge maachen, oder och nach SICARen.

Dir gesitt, dass déi Konditiounen zimmlech restriktiv sinn. Domadder wëllt de Gesetzgeber wierklech nei kleng innovativ Betriber am Startstadium viséieren, an net grouss etabléiert Strukturen oder reng Finanzvehikelen.

Pro Startup si maximal 1,5 Milliounen Euro un eligibelen Investissementer fir d'Businessangels iwwert dëse Kredit zougelooss. An d'Gesetz soll fir d'Akommesjoer 2026 a Kraaft trieden.

Här President, kuerz e puer Wieder zu den Avisa vum de Berufskummeren:

D'Chambre des Salariés ass géint dës fiskalesch Moosnam. Si ass der Meenung, dass weeder d'Stéit nach de Staat d'Risiko vu sougenannte „Providence-Investisseuren“ droe sollen. Och wann dës Mesure manner aggressiv si wéi fréier Steierbonifikatiounen fir Investisseuren, bleift si bei hirer Haltung, dass dës Mesuren e weidere steierleche Virdeel fir verméigend Leit wieren, déi souwiesou schon deelweis steierfräi Revenuen an net besteiert Verméigen hunn. D'CSL plädéiert dowéinst fir en Taxshift: ewech vun der Bealaaschtung vun der Aarbecht hin zur Besteuerung vu Verméigen.

D'Chambre de Commerce begréisst den neie Steierkredit, fënnst d'Konditiounen op verschiddene Punkten awer e bëssen ze restriktiv an hätt sech eng Ausweitung op déi sougenannte Scaleup-Entreprisë gewünscht.

D'Chambre des Fonctionnaires bemängelt, dass de System extreem komplex opgestallt wier an och éischter fir fortunéiert Leit geduecht wier. Si fënnst des Weideren, dass de minimalen Investment vun 10.000 Euro ze héich fir den normale Bierger wier.

D'Handwerkerkummer ass favorabel zu dem Crédit d'impôt start-up. Si huet awer och Bedenke wéinst de ville Konditiounen a géif sech wënschen, dass de System méi breet géif opgemaach gi wéi just fir sougenannt Businessangels.

An de Staatsrot hat a sengem Avis eng Rei vu Kriticken an Opposition-formellé formuléiert, well senger Meenung no verschiddene Punkten net prezis genuch ware respektiv hien zousätzlech Erklärungen gefrot huet. Mat enger Rei vun Amendementen konnte mir awer dem Staatsrot senger Bedenke Rechnung droen, soudatt hien de Projet de loi a sengem Avis complémentaire finalement konnt guttheeschen.

Här President, de Projet de loi 8526 schaaft en Instrument, fir de Lëtzebuerg Startup-System méi attraktiv ze maachen, fir jonken innovative Betriber d'Finanzierung an den éischte Joren ze erliichteren, fir Businessangels ze mobiliséieren an d'Innovatioun an d'Diversifikatioun vun eiser Economie ze stäerken. Dofir géif ech Iech ëm d'Zoustëmmung zu dësem Projet bidden.

Erlaabt mer da ganz kuerz, d'Kap vum Rapporteur nach auszedoen an d'Kap vum mandatéierte Spriecher vun der CSV unzedoen.

Discussion générale

Ech wëll e bëssen op déi Kriticken agoen, déi haaptsächlech dorobber erauslafen, dass dëse Projet net wäit genuch géif goen, wëll awer nach eng Kéier direkt betounen – an de Mëtten ass dat och an der Debatt zum Budget, och vum Finanzminister, gesot ginn –, dass eng Rei vu Projet-de-loie schon adoptéiert sinn. Anerer sinn um Instanzewe. De Carried Interest kann een hei zitéieren, elo dëse Projet iwwert d'Crédit-d'impôt fir Startuppen. All dës Projekte sollen d'Kompetitivitéit vun eise Betriber verstärken.

An ech wëll och nach eng kéier direkt soen, datt jo och de Finanzminister schonn ugekënnegt huet, datt nach eng sougenannte „Loi Rau bis“ oder „reloaded“ géif kommen, déi méi generell den Investissement vu Privatleit a Startuppe géif encouragéieren, wou dann natierlech – dat kann ech mer virstellen – de Montant minimal net esou héich wäert si wéi hei bei dese professionellen Investisseuren.

Och dëst, mengen ech, wär e wichtegt Instrument fir dat, wat mer eigentlech alleguerten hei wëllen. An et ass och aus de Mënnen vun eenzelne Riedner de Mëten hei ugeklongen: datt mer alles eigentlech musse maachen, fir d'Privatekonomien op de Konten ze mobiliséieren am Interessi vun der Économie réelle. Ech soen awer och ganz kloer: Dat wäert nëmme fonctionéieren, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wa mer de Leit dofir steierlech Avantagé ginn! Et gétt keen, dee seng Sue vum Privatkont ewechhëlt an déi einfach esou an eng Économie réelle investéiert. Dat geet nëmme, wann e steierlechen Ureiz do ass.

D'Regierung huet, wéi gesot, elo schonn eng Rei Initiative geholl, wëllt der weider huelen. Ech mengen, dat ass deen eenzeg richtege Wee, fir och méi Kompetitivitéit hei an d'Land ze kréien, och besser déi Ekonomien op de Konten ze mobiliséieren. An dofir wäert och meng Fraktioun hir Zoustëmmung zu dem Projet de loi ginn.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Mosar. An den éischten ageschriwwene Riedner ass den Här André Bauler. Här Bauler, Dir hutt d'Wuert.

M. André Bauler (DP) | Merci, Här President. Voilà, de Gesetzesprojet, deen den honorablen Här Mosar eis elo just hei op déi vun him gewinnten exzellente Manéier virgestallt huet, ass, wéi hie scho sot, éiergäizeg an zukunftsorientéiert. Mat der Aféierung vun engem spezifesche Crédit d'impôt solle privat Investitiounen an nei an innovativ Entreprises am Grand-Duché gefërdert ginn.

Dësen Text schreift sech also kloer an d'Thematik vun der Attraktivitéit vun eise Standuert an. An an e reagiert op eng weesentlech Feststellung: An der Europäescher Unioun feelt et eis einfach un dynamesche Startuppen. A souguer wann där bei eis gegrennt ginn, hu se dacks an den éischte Jore vun hirer Existenz e Problem, fir sech ze finanzéieren.

Dat zwéngt se dacks dozou, d'Europäesch Unioun oder souguer eise Kontinent ze verloossen, fir sech an Amerika, a Kanada oder a Groussbritannien weiderzuentwëckelen. Domat ginn der EU wäertvoll innovativ Käpp a ganz vill Knowhow verluer. An dat, obschonn mir hei zu Lëtzebuerg iwwert déi lescht Jore eise Startup-System ausgebaut hunn a verschidden Initiative vum Wirtschaftsministère an d'Weeër geleet gi sinn, sou zum Beispill de Programm Fit 4 Start an Aidë fir Recherche- an Innovatiounskäschten, awer och d'Ënnerstëtzung iwwert de sougenannten Digital Tech Fund.

Et wier irresponsabel, dese Verloscht u Wëssen, u Savoir-faire an un Talenter einfach esou hinzehuelen. Dat schuet dem lëtzebuergeschen an dem europäeschen Innovatiounssystem. An domat schuet et och eiser eegener Zukunft, eiser wirtschaftlecher a sozialer Zukunft.

Mir wëssen awer, datt aner Länner a punkto Innovatioun, besonnesch an den digitalen Technologien, net schlofen – ganz am Géigendeel. A wa mer net vun hinnen iwwerrannt an dominéiert wëlle ginn, da musse mer en décken Hoff maachen, fir Neies ze schafen an domat neien Iddien eng Chance ze ginn.

Mat deem Crédit d'impôt mobiliséiere mer privat Spuerverméigen – mäi Virriedner huet et elo just gesot –, dat op eise Banken a Spuerbicher wéineg produktiv ugeluecht ass, a mir erliichteren et bluttjonken Entreprises, déi de Mutt hunn, nei Weeër ze goen, an dat an diverse Beräicher, wéi zum Beispill an der Finanzindustrie, woufir mer jo och hei zu Lëtzebuerg eng ganz Rei positiv Beispiller hunn, eeben nei Weeër ze goen. An et erliichtert hinnen den Accès zu frëschem Kapital.

Dat hëlleft eis, Erspueres – an ech hunn et a menger Ried virduer an scho gesot – vu Privatpersounen ze mobiliséieren an eis Wirtschaft, besonnesch eise Mëtzelstand, ze diversifizéieren. Schliisslech ass e breet opgestallte wirtschaftlechen Tissu och méi widerstandsfäeg, méi resistent am Fall vun externe Krisen.

Deemno setze mer mat deem Gesetzesvorschlag en Zeechen. Mir schafe Viraussetzungen, fir datt jonk innovéierend Betriber zu Lëtzebuerg entstinn, fir datt se och bleiwen, fir datt dës Betriber wuessen an Erfolleg hunn. Well wéi seet schonn e franséisch Spréchwuert? „Qui n'avance pas, rétrograde.“

Loosst eis also dësen Text ënnerstëtzen, dee vun eisem exzellente Kolleeg, dem Här Mosar, virgestallt gouf, well dat ass eng strateegesch Investitioun an eis Kompetitivitéit, an domadder an de wirtschaftlechen Erfolleg vun eise Standuert, dem Standuert Lëtzebuerg. An näischt soll eis och dovunner ofhalen, en temps utile eng kéier en éischten Tëschebilan vun deem Gesetz ze zéien.

Ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Bauler. Dann huet den Här Fayot d'Wuert. Här Fayot.

M. Franz Fayot (LSAP) | Merci, Här President. Bon, et ass bal alles gesot an deem gudden Rapport, deen de Laurent Mosar gemaach huet. Ech mengen, mir sinn am Fong deem hei Projet de loi favorabel geséint. Deen huet jo och schonn eng kleng Geschicht. E geet zréck op eng Etüd, déi vun der viregter Regierung gemaach ginn ass iwwert de ganze Startup-Ökosystem. An dat hei ass eng vun deene Proposen, déi do gemaach goufen, fir eeben och effektiv, wéi Der sot, Investisseuren an dem Secteur vun de Startuppen ze mobiliséieren, fir dass se doranner kënnen investéieren, mat engem Steierincentive.

An an deem Sënn, mengen ech, ass dat schonn eng Mesur, déi mer u sech begréissen, well mer dat natierlech och deemools matgedroen hunn. Ech hunn dat natierlech och als Minister deemools approuvéiert, well mer wëssen, dass Startuppen Entreprisë sinn, déi effektiv vill Potenzial hunn, mee déi eeben am Ufank eng gewëssen Hëllef brauchen, fir op d'Spréng ze kommen.

Bon, dat Eenzezt, wat eis hei stéiert, an dat ass jo och diskutéiert ginn an der Kommissioun, dat ass, dass mer u sech hei e Champ d'application hunn, dee wierklech awer ganz spezifesch fir déi Jeunes entreprises innovantes am Beräich vun der Tech ass. Dee Seuil oder déi Conditionnalitéit vu 15 % vun R&D ass am Fong eppes, wat all déi aner innovativ jonk Entreprises excludéiert vum Benefiss vun esou engem Dispositif.

Ech denken dowéinst besonnesch un Entreprises, déi zum Beispill am Beräich vun der Économie circulaire ënnerwee sinn, Entreprises, déi an der Économie sociale et solidaire ënnerwee sinn, Entreprises, déi e méi nohaltegen Objet an der grénger Économie hunn. Déi kommen am Fong net an de Benefiss heivunner. An dat ass eis Haaptkritick, änlech och wéi

déi, déi, mengen ech, d'Chambre des Métiers artikuliert huet.

An dofir géif ech gäre soen, dass mer dat hei kënnen matstëmmen, mee mir géifen et gär konditionéieren un eng Motioun, déi ech Iech heimadder elo ofginn, Här President, woura mer u sech e bëssen dee Constat maachen, deen ech elo just a menger Ried gemaach hunn, a woura mer géifen d'Regierung invitéieren, de Champ d'application vun deem Crédit d'impôt start-up och auszubreeden op Entreprises, déi aktiv sinn am Domän vun Sozialen oder am Umweltberäich oder och nach an der Économie sociale et solidaire, mat enger Innovatioun, wou et en Impact social oder écologique gétt oder déi e Rapport hu mat der Transitioun oder der Création de valeur collective. Ech mengen, dass dat eppes ass, wat net immens vill Geld géif kaschten, wat elo keen immensen Déchet fiscal hätt, wat awer der Startup-Zeen an hirer ganzer Breet géif zegutkommen.

Mir kéinten awer och mat der Iddi liewen, Här Minister, wann Der eis géift soen, dass Der Är Loi Rau bis, déi Der op den Instanzewee bréngt, déi jo am Fong e bëssen eng änlech Iddi huet – dat heescht, de Leit hir Epargne a Richtung vun deene Startuppen ze zéien –, géift méi breet opmaachen, fir dass déi Entreprises, déi Startuppen, déi ech elo just genannt hunn, géifen an de Genoss dovunner kommen. Da wär dat natierlech eppes, wat mer géife begréissen a wat eis och géif dozou beweegen, dat hei matzestëmmen.

Eng lescht Fro, wat de Champ d'application territoriale ugeet: Et ass jo gewosst, d'Loi Rau, déi huet sech deemools dru gestouss, dass mer en europäesche Problem haten, well mer et net just op Lëtzebuergere Entreprisë konnte limitéieren. An dofir ass elo hei d'Fro: Ass dat heiten e Gesetz, dat sech reng nëmme op den Invest a Lëtzebuergere Entreprisë limitéiert, oder kënnen Investisseuren och hei vun deem Crédit d'impôt beneficiéieren, wa se an eng auslännesch Entreprise investéieren, déi zu Lëtzebuerg eng Aktivitéit huet oder zu Lëtzebuerg en Deel vun hirer Aktivitéit huet? An hutt Der dat – ech ginn dovunner aus – gepréift, quant à sa conformité mam europäesche Recht?

Voilà, Här President, ech ginn Iech dann och heimat meng Motioun of.

Motion 1

La Chambre des Députés,

– considérant que le projet de loi n° 8526 vise à instaurer un crédit d'impôt pour encourager l'investissement de personnes physiques dans des start-ups dites « innovantes », notamment en relevant le taux d'investissement privé dans l'économie luxembourgeoise et en diversifiant le tissu entrepreneurial ;

– considérant que l'éligibilité au crédit d'impôt repose notamment sur un critère exigeant que les dépenses de recherche et développement représentent au moins 15 % des dépenses de fonctionnement de l'entreprise au cours d'un des trois derniers exercices, seuil qui constitue un critère déterminant pour qualifier une activité d'« innovante » dans le cadre de la loi ;

– considérant que cette conception de l'innovation, centrée sur des dépenses de R&D mesurables selon des critères comptables classiques, ne reflète pas toujours les réalités des modèles d'affaires développés par les start-ups actives dans les domaines sociaux, sociétaux ou environnementaux, dont l'innovation repose davantage sur l'impact social ou écologique, sur des approches participatives, sur la création de valeur collective, ou encore sur des méthodes d'intervention non capitalisables dans des postes budgétaires de « recherche » au sens strict ;

– considérant que plusieurs analyses soulignent qu'un seuil de 15 % de dépenses de R&D est particulièrement élevé et

pourrait exclure, de facto, un nombre important de jeunes entreprises innovantes, notamment dans l'économie sociale et solidaire, dans les services à la personne, dans les technologies sociales, dans la transition écologique ou dans des modèles d'impact qui ne mobilisent pas prioritairement les formes traditionnelles de R&D ;

– *considérant que dans le cadre du processus législatif des préoccupations ont été exprimées quant à la nécessité d'assurer une accessibilité équitable au dispositif fiscal ;*

– *considérant que le coût budgétaire estimé du crédit d'impôt doit également bénéficier à la diversité du paysage entrepreneurial luxembourgeois, en particulier aux entreprises à fort impact social ou environnemental, et contribuer aux objectifs nationaux en matière de durabilité, d'innovation sociale, de transition climatique et de cohésion sociale ;*

– *considérant enfin que la politique d'innovation du Luxembourg ne saurait se limiter à une définition technologique ou strictement R&D de l'innovation, mais doit englober les innovations sociales, environnementales et organisationnelles, telles que reconnues par de nombreuses instances européennes et internationales,*

invite le Gouvernement à

– *élargir dans un délai d'un an après l'entrée en vigueur de la loi n° 8526 le champ d'application du crédit d'impôt « start-up », aux entreprises actives dans les domaines sociaux, environnementaux ou relevant de l'économie sociale et solidaire, dont l'innovation repose sur l'impact social ou écologique, la transition durable ou la création de valeur collective ;*

– *présenter, le cas échéant dans le même délai, un projet de loi modificatif visant à compléter la définition de l'innovation retenue dans la loi, notamment par l'introduction de critères alternatifs ou complémentaires au seuil des 15 % de dépenses de R&D, afin de reconnaître également les formes d'innovation non technologique telles que l'innovation sociale, l'innovation environnementale ainsi que les modèles économiques circulaires.*

(s.) Franz Fayot.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Fayot.

M. Franz Fayot (LSAP) | Ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

M. Claude Wiseler, Président | Merci.

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Dann ass deen nächsten ageschriwwene Riedner den Här Fred Keup. Här Keup, Dir hutt d'Wuert.

M. Fred Keup (ADR) | Merci, Här President. Ech maachen et da schnell. Vum Prinzip hier entsprécht dësse Projet Iddien, déi och an eisem Walprogramm esou drastoungen. An an deem Sënn kënnen mir als ADR-Fraktioun eisen Accord dozou ginn.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Keup. Madamm Tanson.

Mme Sam Tanson (déi gréng) | Jo, merci, Här President. De Faust gëtt jo hei gäre beméit mat sengen zwou Séilen, déi a senger Broscht liewen. Ben, bei dësem Projet geet et ons iergendwéi och esou.

Mir fuerdere jo reegelméisseg d'Regierung op, d'Wirtschaft vun eisem Land méi breet a méi zukunftsorientéiert opzestellen. Ech hunn et virun nach a menger Budgetsrieder gemaach. Dozou passt och d'Iddi – an dat fanne mer gutt –, dass kleng an nei Entreprisé besonnesch ënnerstëtzt ginn, déi muer a virun allem och iwwermuer kënnen hëllefen, dat Zil ze erreechen.

Mir gesinn awer hei e puer Bemollen:

Éischtens ass de Seuil relativ héich op 10.000 Euro fixéiert. De Rapportier huet et gesot. Et sinn och eng

Rëtsch Avisen, déi dat soulevéieren. Domat ass jo eigentlech d'Mëttschicht vun den normale Steierzueler de facto e bëssen eraus aus deem Modell. Well fir esou eng Zomm an e Risikoinvest ze stiechen, brauch een awer e bësse méi déif Täschen.

Zweetens feelt och eng proaktiv Cibléierung vum Instrument op Entreprises oder Aktivitéitsfelder, déi am Kader vun enger aktiver Wirtschaftspolitik solle favoriséiert ginn.

Dëst ass d'Plaz, wou ech dann nach eng Kéier e bësse Vergaangenheitsbewälteung maachen an Iech drun erënneren, dass Der an Ärer Proposition de loi, déi Der zesumme mam Här Mosar deposéiert hutt, d'Nohaltegkeet als ee vun de Schwéierpunkte gesat hat, op d'mannst emol rhetoresch. A mir bedauern, dass Der als Finanzminister dës Pist net verdéift hutt, mee se carrement fale gelooss hutt.

Mir hätten eis dofir generell och gewënscht, dass de Steierkredit e bësse méi cibléiert gewiescht wier. An de Staatsrot hat jo zum Beispill an deem Sënn och gefuerdert, dass de Certificat vun der nationaler Agence fir d'Förderung vu Recherche an Innovatioun als Referenz soll geholl ginn. Also e bësse manner breet goe mam Instrument, dofir méi op Impakt, Nohaltegkeet a Suivi setzen. Dat ass elo net hei zréckbehalde ginn.

An deen drëtten Bemoll: Et handelt sech, nach eng Kéier, ëm eng Moosnam, déi d'steierlech Belaaschtung op Kapitalertrag erofsetzt. Mir ënnersträiche jo reegelméisseg hei d'Ongerechtegkeeten, déi et gëtt duerch déi schwach Besteuerung vun Kapitalakommen par rapport zum Aarbechtsakkomes, gekoppelt mam Fakt, dass hei, wéi gesot, éischter d'Investisseuse mat déiwen Täsche viséiert sinn. Dat ass eppes, wou mer awer schon e puer Bedenken hunn, zemools well mer eeben och nach net wëssen – dat ass normal –, wou elo genau de positiven Impakt op d'Ekonomie wäert leien.

Dat heescht, dass e bëssen eisen Zwispalt: Mir deelen d'Finalitéit, mee mir hu Bedenken zur Ausgestaltung. A mir wëssen natierlech, wéi Dir, net genee, wat den Impakt wäert sinn. De Rapportier huet och elo nach eng Kéier déi Loi Rau bis ugeschwat, och do waarde mer natierlech mat Spannung drop, wéi déi sech genee wäert ausbilden.

Elo kéint ech soen: „Dann enthalte mer eis eeben.“ Mee änlech wéi den Här Fayot wollt ech e bësse méi konstruktiv drun eruegen. An ech wëll jo och elo haut d'Saach net nach méi an d'Längt zéien. Duerfir ganz kuerz: De budgetären Impakt vun dësem Projet de loi ass, laut der Fiche financière, am eestellige Milliounebereich. De Minister hat an der Kommissioun scho gesot, dass d'Instrument och kéint evaluéiert a gegebenefalls adaptéiert respektiv ofgeschaaft ginn, wann et – dat soen ech elo – kee moosbare positiven Effekt hätt a sech just als weidert Instrument fir d'Investisseuse géif erausstellen.

Mir sinn och der Meenung – de François Benoy hat dat schon a sengem Budgetsrapport deemools gesot –, dass Steierverdeeler solle reegelméisseg evaluéiert an eventuell ofgeschaaft ginn, wa se dann näischt bréngen.

An duerfir bréngen ech dann elo eng Motioun an där Richtung eran, wou mer eebe froen, dass eng Evaluatioun heivunner kënt an dann och eventuell Pisten sollen opgezeechent ginn, fir Verbesserungen oder Nobesserungen ze maachen.

Wa mer also iwwert déi virum Gesetzestext kéinten ofstëmmen a se eventuell géif ugeholl ginn, da géife mer den Text och matstëmmen, soss enthalte mer eis.

Motion 2

La Chambre des Députés,

considérant

– *le projet de loi n° 8526 portant création d'un crédit d'impôt en faveur des start-up ;*

– *la proposition de loi n° 8047, déposée par MM. les honorables Députés Gilles Roth et Laurent Mosar en 2022, visant à instaurer un incitatif fiscal destiné à mobiliser l'épargne privée afin de soutenir les PME durables et numériques ;*

– *la nécessité d'évaluer tout incitatif fiscal à la lumière de son impact réel par rapport au but affiché, d'une part, et de son coût budgétaire, d'autre part,*

invite le Gouvernement à

– *évaluer le crédit d'impôt start-up au plus tard deux années après son entrée en vigueur ;*

– *présenter à la Chambre des Députés un rapport portant notamment*

• *sur l'efficacité du dispositif au regard des objectifs poursuivis,*

• *sur son coût budgétaire,*

• *ainsi que sur d'éventuelles pistes d'amélioration portant notamment sur le périmètre des activités et entreprises entrant dans le champ d'application du dispositif, voire sur une éventuelle abrogation de ce dernier.*

(s.) Sam Tanson, Joëlle Welfring.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Tanson. Dann ass d'Wuert fir den Här Sven Clement. Här Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, mir stinn haut virun engem Gesetzesprojet, deen op den éischte Bléck versprécht, Innovatioun a jonk Entreprises ze fërderen. Awer wann ee sech d'Realitéit vun dëse Mesüre méi genee ukuckt, da gesäit ee séier, dass et hei u sech ëm e klassecht Geschenk un déi geet, déi et souwisou scho gutt hunn.

Une voix | Très bien!

M. Sven Clement (Piraten) | Et ass nämlech eng Mesür fir déi Räich. En Investissement vu Minimum 10.000 Euro schléisst de gréissten Deel vun der Bevëlkerung automatesch aus.

A firwat soen ech „automatesch“? Ma wann ee mat Finanzberoder schwätzt, da soen déi engem, dass een net méi wéi 5 bis 10 % vu sengem Net Wealth, also sengem Patrimoine net no Scholden, an Héichrisikosachen soll investéieren. 5 bis 10 %, kommt mir soen, mir si bei 5 %, da muss een, fir 10.000 Euro kënnen ze investéieren, mindestens 200.000 där investéierbarer Assets hunn. Ech mengen, wa mer eng Kéier duerch d'Uelzuchtstrooss zu Esch géife goen, géife mer keng héich Densitéit fanne vu Leit, déi einfach mol géife soen: „Ech hunn 200.000 Euro op der Säit an ech ka mer erlaben, mat 10.000 Euro dovunner ze spillen an déi an eng Startup ze investéieren.“ Dofir mengen ech, dass dat hei schon e ganz limitéierten Impakt huet, well vill Familjen aus der Mëtteleklass hunn esou vill Suen net iwwreg. An dofir, mengen ech, dass dat ganz limitéiert.

Ech wollt dem Här Mosar nach kuerz op eppes äntwerten. En huet nämlech gesot: „Et kann een dat Erspuertent nëmme mobiliséiere mat Steieravantages.“ An dat ass ekonomesch falsch, Här Mosar. An ech mengen, et gehéiert zur intellektueller Éierlechkeet ze soen, dass et och aner Pisten géif gi wéi ze soen: „Mir gi Steieravantages un déi, déi souwisou scho Suen op der Säit hunn.“

Et gëtt Méiglechkeeten: zum Beispill e Public-private-Matching ze maachen, de Staat als Cornerstone-Investor ze gesinn. Mir kënnen iwwer eng Reduktioun vu Crowdfunding-Regelen diskutéieren, wou een also och mat méi niddrege Montante kéint investéieren. Wat zu Lëtzebuerg blöderweis net geet – pardon, et ze soen –, well mer ganz vill Startuppen hunn, déi als SARL organiséiert sinn a fir all Kapitalerhéijung bei den Nottär musse lafe mat all hiren Investisseuren, wat da Crowdfunding ad absurdum féiert. Well kee mécht Crowdfunding an eng SARL, wann en duerno muss dräimol bei den Nottär goen, dee ganzen RBE (ndlr: Registre des bénéficiaires effectifs) an alles muss maachen. Dir kennt et besser wéi ech.

Spéitstens do misst een driwwer nodenken, wéi een et kéint vereinfachen, och mat enger SARL, virun allem well mer d'SARL-Se geschafen hu fir jonk innovativ Betriber, déi sech lancéiere wëlle mat wéineg Kapital am Ufank. Déi penaliséiere mer spéider, wa se dann eng Levée de fonds wëlle maachen, mat onnéidegem administrativem Overhead.

Mir kéinten d'Dokumentatioun ofschaffen, wann et ëm d'Kapitalerhéijung geet, wann et ëm Prospekter beim Crowdfunding geet. Ech mengen, mir kéinten hei, wa mer eng Stonn géifen driwwer schwätzen, op 100 Iddie kommen, wéi mer déi Saache kéinte vereinfachen. Et ass also net esou, dass et just steierlech Avantagé musse sinn.

(Interruption par M. Laurent Mosar)

Et aner Méiglechkeeten. Jo, just well iergendee mat engem wichtige Numm eng Kéier eppes geschriwwen huet, heescht dat net, dass et automatesch wouer ass. Deen Appel à l'autorité, do hu mer während dem Covid gesinn, dass béid Säite sech deem ëmmer erëm zerwéiert hunn. Ech weess net, ob dat ëmmer esou effikass war.

Bref, zu dëser Mesür: D'Mesür ass och nach komplizéiert opgebaut, mat den R&D-Certifikaten, Bilanzschwellen, Definitioune a juristesche Feinheiten, déi nëmmen nach gutt informéiert Leit mat finanzielle Beroder wäerte verstoen, déi dovu profitéiere kënnen.

(Interruption)

Wéi soll also den normale Steierpflichtegen dat do nach notzen?

D'Chambre des Métiers huet dann och eng wichtige Fro gestallt: Fir wat konzentréiere mer eis nëmmen op Hightech-Startups?

An dofir ass mer d'Motioun vum Här Fayot och ganz sympathesch. Et gëtt nämlech Dausende vun Handwierks- a Mëtzelstandsbetriber, déi zwar innovativ schaffen, déi awer vläicht net – oder tout juste net – un déi 15%-Schwell wäerten erukommen. Den Elektriker, deen eng nei Serviceapp entwéckelt, de Schräiner, deen eng nei Maschinn oder Technik erfënnt, all dës Entrepreneuren hätten et och verdéngt, ënnerstëtzt ze ginn.

Mir schafen hei awer rëm nëmmen e System fir eng kleng Elitt. An dat ass net gerecht.

Bref, mir kéinten elo – an do schloen ech en änlechen Toun wéi d'Madamm Tanson virdrun un – soen: „Dat dote klängt alles net esou super.“ Op där anerer Säit wësse mer ganz genee, dass mer eng Mobiliséierung vum Kapital brauchen an dass all Dréps op de gliddege Stee kann hëllefen, fir dass mer déi nächst Startup hei kënnen finanzéieren. Dofir géif ech mer wënschen, dass mer déi Evaluatioun, déi de Minister schonn ugekënnegt hat an déi d'Madamm Tanson elo an hirer Motioun gefuerdert huet, kéinten unhuelen. Dass mer eis sécher sinn, dass mer déi Evaluatioun

maachen. An dass mer eis awer och d'Wuert ginn, dass mer, wann et näischt bruecht huet an deem Delai, dann och aktiv ginn an dat heiten erëm réckgängeg maachen.

Ënnert deenen zwou Konditioune kënnen mir eisen Accord ginn, soss wäerte mer eis enthalen. Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Clement. Den Här Wagner.

M. David Wagner (déi Lénk) | Jo, merci, Här Präsident. Ech mengen, et muss een tatsächlech heiansdo e bëssen oppassen, wann ee permanent mam Här Draghi kennt, och wann en e Bericht geschriwwen huet, dee vläicht interessant Saache seet. Den Här Draghi huet och d'Europäesch Zentralbank dirigéiert zu enger Zäit, wéi d'Griicheland-Kris war, an ech mengen, en huet sech net mat Ruhm bekleckert, bien au contraire souguer. Bon, soit.

Jo, mäi Virriedner ass schon dorobber agaangen, an net nëmmen hien: Déi heite Mesür, och wa se verschidde Paliere virgesäit, adresséiert sech jo a Realitéit u gréisser Investisseuren. Dat ass: Wann een also e Crédit d'impôt bis zu 100.000 Euro kann zrëckkréien, dann heescht dat, dass een e maximalen Invest vun enger hallwer Millioun Euro hat. Mir schwätzen och hei vun engem Déchet fiscal, deen natierlech am eestellege Milliouneräich bleift. Et gëtt vun 2,5 bis 7,5 Milliounen Euro geschwat. Mee et ass och nach net sécher. Et ass och wierklech schwéier, genau erauszefannen, wéi héich dee wäert sinn. Op jiddwer Fall wäert et natierlech de Steierzueler erëm eppes kaschten.

De Problem ass, mir hunn haut de Mëtten erëm iwwert de Budget geschwat. An ech hat erëm opgeworf, wéi ech och kuerz d'Geleeënheet hat, fir e bëssen op d'Recetten anzegoen, déi e Staat braucht, dass een eng Partie Steiernischen zoumécht. A mat dësem Projet de loi mécht een a Wierklechkeet erëm eng Steiernisch op. Et adresséiert sech un déi sougenannte „Risikoungelen“, déi gréisser Investisseuren, déi a Startuppen investéieren. Ech sinn elo kee Spezialist, mee ech hunn awer och e puer Saache gelies. An oft gëtt awer och gesot, och vun Ekonomisten, dass déi Risikoungelen u sech relativ spéit am Processus erasprangen, do, wou et relativ sécher ass ze investéieren – si jo och net geckeg a Wierklechkeet –, dat heescht do, wou e Betrib scho bewisen huet, dass en eppes hikritt. An elo ass et esou, dass déi Risikoungelen natierlech u sech elo méi Sécherheet kréien. Dat heescht, si ginn elo erëm wäit ewech vun dem Risiko, well se a Wierklechkeet nëmme Risiko am Numm hunn.

A wat geschitt? Ben, de Steierzueler, deen iwwerhëlt 20 % vun deem, wat se investéieren, ëmmerhin. An dat sinn ëmmerhin 20 %, déi se zum Beispill am Fall vun enger Faillite spuere kënnen. Am Fall awer, wou de Betrib funktionéiert an och Profitter erausspuckt, kënnen si dat natierlech fir sech halen. Dat heescht, mir sinn erëm an engem Modell, wou de Verloscht vergesellschaftet gëtt, an de Profitt, dee gëtt privatiséiert.

Et ass natierlech och staark kritizéiert ginn, dass et guer net diskriminéiert, wat fir eng Natur vum Business do ass, ob sozial Krittären do sinn, ob ekologesch Krittären do sinn. Dat schéngt dee Projet de loi net ze interesséieren.

D'Madamm Tanson huet do eng Motioun deposéiert. A, jo, do sidd Der net, pardon.

(Interruption et hilarité)

Mee et war trotzdem ... Voilà.

(Interruption par M. Sven Clement)

An duerno ... Jo, et gëtt spéit.

(Hilarité)

M. Claude Wiseler, Président | Fuert virun, Här Wagner!

M. David Wagner (déi Lénk) | An da gëtt et jo nach eng Partie Kritticken. Also, d'Chambre des Salariés schwätzt sech ganz kloer géint dëse Projet de loi aus, well si huet et tatsächlech als dat benannt, wat et a Wierklechkeet ass: Dat ass eng Steiernisch fir gréisser Investisseuren, natierlech net fir den Duerchschnittsmënsch!

An d'Chambre des Fonctionnaires huet och eng Partie Kritticken gemaach, notamment well et jo Krittären gëtt, fir iwwerhaapt an de Genoss ze komme vun där Subventioun. Ee Krittär ass zum Beispill, dass een esou vill Prozent – 15 %, mengen ech – an d'Recherche investéiert, dass déi Startup doranner investéiert. An do gëtt et warscheinlech och Tricker, fir déi 15 % opzebauschen, notamment wann iwwerproportionéiert Salaires ausbezuelt géife ginn an duerno als Frais de recherche kéinte kontabiliséiert ginn.

Aus deenen Ursache wäerte mir géint dëse Projet de loi stëmmen. Ech soen Iech Merci.

Une voix | Ganz gutt!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Wagner. Domat wär d'Lëscht vun den ageschriwwene Riedner dann ofgeschloss.

An dann hätt d'Regierung d'Wuert. Här Finanzminister, wann Der wëllt, ...

(Interruptions et hilarité)

... kritt Der gären d'Wuert.

(Interruption par M. Sven Clement)

Et ass e spéiden Owend, mee mir kréien dat awer hin. Här Minister.

Prise de position du Gouvernement

M. Gilles Roth, Ministre des Finances | Pardon. Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech soen Iech alleguerte Merci fir déi gutt a konzis Diskussioun, déi mer heiriwwer haten. Ech wëll och dat am Telegrammstil maachen an Iech nach eng Kéier soen, wat d'Beweeggrënn sinn.

Jo, et ass fir Investissementer vu sougenannten – ech weess, dass dat elo net produktiv ass, fir Är Zoustëmmung ze kréien – Businessangels a Startuppen. Dat war an dem Regierungsprogramm virgesinn. Iddie waren och schonns ënner fréiere Regierungen, wéi den Här Fayot mat Recht soulevéiert huet, an der Maach.

Et ass och an der Linn vun deene Rapporten iwwert d'Spuer- an Investitiounsunion zu Bréssel. Doropshin ass och de Kader – dat war jo eng vun de Froen, déi gestallt goufen –, wat fir eng Entreprisë kënnen hei an de Genoss kommen, och enk ugeleent un de Kader, dee Bréssel virgëtt, fir net ënner Staatshëllefen ze falen.

(M. Fernand Etgen prend la présidence.)

Do ass déi Fro vum Här Fayot – an ech ginn dorobber an –: „Wéi wäit kann eng auslännesch Entreprise och heivunner profitéieren?“ Direkt: eng Entreprise, déi zu Arel ass, net. Mee bei enger Entreprise, déi zu Arel ass, déi zu Lëtzebuerg en Établissement stable huet, a wann den Investissement an den Établissement stable geet, deen zu Lëtzebuerg ass, geet dat.

A selbstverständlech: „Wie kann dervu profitéieren?“ Deen, deen zu Lëtzebuerg steierpflichteg ass. Dat ass

also e Resident, mee dat kann och en Non-résident sinn, deen awer zu Lëtzebuerg steierpflichteg ass. Dat ass déi Fro.

Déi Fro: „Firwat hutt Der net de Champ d'application méi grouss opgemaach? Firwat ass et op Startuppen an net herno op Scaleuppen?“ Dir hutt alleguerten déi Aweise gellies. D'Chambre des Commerce wëllt dat méi grouss opmaachen. D'Chambre des Métiers wëllt et méi grouss opmaachen. D'Salariatschamber an ... net d'CGFP, mee d'Chambre des Fonctionnaires, ...

(Hilarité et interruption par M. André Bauler)

... déi wëllen et méi enk maachen. Duerfir ware mir der Meenung, dass mer sollte kucken, fir unzefänken a fir dass den Déchet fiscal och net direkt ze grouss ass – an et ass gesot ginn, mengen ech, vun dem Här Fayot, dass deen an en eestellige Milliounenberäich ageschat gëtt laut der Fiche financière –, dass dat de goldene Mëttelwee ass, fir eppes ze maachen: de Champ d'application am Ufank méi kleng maachen an eis uleenen un déi europäesch Gesetzgebung an deem Beräich.

Ob déi auslännesch Entreprisë kënnen an de Genoss kommen? Nee. Iwwert den Établissement stable, jo. Dat hunn ech beäntwert.

Dat hei ass e Puzzlestéck, jo, fir méi Kompetitivitéit ze schafen. Ech mengen, dass mer dat och maachen.

Et ass net e Produkt fir all Bierger. Et ass richtig, dass d'Seuilen esou ugeluecht sinn, dass eigentlech méi fortunéiert Leit dat kënnen maachen.

Et ass och esou ugeluecht, dass de Salarié, deen an enger Startup schafft, net kann dervu profitéieren. Firwat? Well mer kucken, dem Salarié an enger Startup e Virdeel ze ginn iwwert de Wee vu Stockoptions, déi awer limitéiert sinn op Startuppen. Dat ass also dee Wee, dee mer fueren.

Dann ass gefrot ginn: „Wéi verhält dat hei sech mat der Loi Rau bis, déi wäert kommen?“ Am Januar, Februar wäert ech, wann alles riichtgeet, d'Chamber saiséiere mat engem Projet de loi iwwer e sougenannt Loi-Rau-bis-Produkt, dat heescht, wa Leit hir Erspuernisser – oder en Deel vun hiren Erspuernisser – an e Fong, eng SICAV investéieren, déi da reinvestéiert, ënner verschiddene Konditiounen, an Entreprises zu Lëtzebuerg oder Établissements stables vun Entreprises, auslänneschen Entreprises, déi zu Lëtzebuerg sinn, a vläicht souguer doriwwer eraus. Dat ass eigentlech e méi allgemengt Spuer- an Investprodukt. Dat hei differenziéiert sech doduerch, dass dat hei méi e Risikokapitalprodukt ass.

Do ass d'Fro vun dem Här Fayot: „Wann Der dat géingt opmaachen op d'Économie solidaire?“ An d'Madamm Tanson huet gefrot, dass een eng Evaluatioun mécht no zwee oder dräi Joer. Do géif ech Iech Folgendes proposéieren: Soubal mer um Niveau vun Ministère dat Produkt Loi Rau bis stoen hunn, géif ech zesumme mat de Leit vun Ministère, vun der Steierverwaltung an d'Chamberskommissioun kommen, fir dass mer genau kënnen opléischen, wat d'Loi Rau bis ofdeckt a wat d'est Produkt ofdeckt. An da géife mer och offen diskutéieren, ob een no enger Evaluatioun – déi ka wéinst menger och méi kuerz sinn, dat kënnen zwee Joer sinn – da kuckt, fir deene Suggestiounen vun dem Här Fayot Rechnung ze droen.

Direkt an dësem Gesetzesprojet, Här Fayot, dat muss Der verstoen, kann ech et net maachen. Mir sinn also oppe fir Är Iddi, de Champ d'application eng Kéier auszudeenen, nodeem mer eng éischt Experienz hunn, an ze kucken, Ärer Iddi Rechnung ze droen am Deel vun der Loi Rau bis, an dat kucke mer dann an enger zweeter Phas.

An ech wier frou, wa mer hei, fir de Start kënnen ze hunn, fir deen heite Projet awer mat enger méiglechster larger Majoritéit d'Zoustëmmung vun Iech kéinte kréien.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools dem Här Finanzminister Gilles Roth. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Motions

Et ass da gefrot ginn, datt mer fir d'éischt iwwert déi zwou Motiounen, déi zum Projet de loi 8526 deponéiert goufen, géifen ofstëmmen.

Motion 1

Da géife mer fir d'éischt bei d'Motioun Nummer 1 kommen, déi vun dem Här Franz Fayot deponéiert ginn ass. Den Här Fayot freet direkt d'Wuert.

M. Franz Fayot (LSAP) | Jo, merci, Här President. Merci och dem Minister fir déi Ouverture. Ech géif proposéieren, dass mer déi Motioun hei an d'Kommissioun huelen, fir eng Kéier driwwer ze diskutéieren, fir vläicht e bësse méi am Detail ze verstoen, wéi mer effektiv déi Comparaisoun do zwëschent deenen zwee Champ-d'applicatione géife maachen.

An ech mengen, wat eis wichteg ass, dat ass, dass et awer iergendeng Mesür gëtt, an déi kann och an där Loi Rau bis do sinn, wou eeben déi Entreprises, déi elo hei net dra sinn, déi elo keng reng Tech-Startuppe sinn, awer trotzdem an de Genoss vun esou engem steierlechen Incentive kënnen komme.

Wann Der dat iwwer Fonge maacht, stellt sech natierlech ..., da musst Der Fongen opleeën, déi dat da maachen, déi an esou Entreprises investéieren. Mir wëssen, dass dat net ëmmer einfach ass. Do brauch een och eng gewëssen Taille critique, do brauch een e gewëssenen Ekosystem.

M. Gilles Roth, Ministre des Finances | Pardon. Mir mussen kucken, wéi wäit dat europäesch machbar ass, well do de Champ d'application vun den europäesche Reglementéierungen, déi eppes erlaben, wat net ënner Staatshëllef fällt, do fir d'Startuppen an d'Tech-Welt e bësse méi Spillraum gëtt. Also, ech ginn Iech d'Engagement, dass mer et kucken an dass mer de Champ esou wäit opmaachen, wéi et europäesch machbar ass. A mir kucken dat zesummen an der Kommissioun.

M. Franz Fayot (LSAP) | D'accord. Merci.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Den Här Mosar huet d'Wuert gefrot.

M. Laurent Mosar (CSV), rapporteur | Jo, merci. Ech wëll direkt soen, datt mir mat där Proposition natierlech d'accord sinn, déi Motioun vun dem Här Fayot eng Kéier an d'Finanzkommissioun ze ginn, well ech mengen, mir sinn eis eigentlech alleguerten eens iwwert dat Zil, dat mer wëllen errechen.

Ech hunn och matkritt, datt alleguerten d'Riedner – oder déi allermeescht – aus diverse Grënn fonnt hunn, datt deen heiten Text net wäit genuch géif goen an datt een nach eng Rei aner Typen vu Sociéité misst mat eranhuelen.

Ech gesinn et e bëssen änlech, Här Fayot, wéi de Finanzminister. Ech mengen, souwäit ech déi communautaire FinTech-Regulatiounen kennen, schéngt dat mer schwierig ze sinn, déi selwecht Konditiounen, déi mer elo hei hunn, och op aner Aktivitéiten auszudeenen. Da riskéiere mer, effektiv net méi an de Kontext hei ze falen.

Duerfir, ech hunn dat virdrun och scho gesot, mengen ech, datt een dat, wat Dir richtegerweis hei wëllt, a mir par ailleurs och, éischter an deem Text Loi Rau mat drakritt. Mee ech mengen, mir sollen

eng Kéier allgemeng, wann de Finanzminister – en huet déi Offer gemaach – eis elo eng Kéier déi grouss Prinzippe vun der Loi Rau virstelle kënn, generell déi Diskussioun féieren.

Well den Här Clement hat nach en anere Wonsch. Dat ass dat, wat eigentlech och d'Salarié betrëfft. Dat ass och e wichtegt Element. Mee nach eng Kéier: D'Salarié kann een aus enger Rei vu juristesche Grënn net an dësen Text eranhuelen. Dofir muss een dann e limitéierte Stockoptions-Text maachen.

Duerfir, mengen ech, wär et gutt, wa mer eng Kéier generell géifen iwwert déi verschiddenen Texter schwätzen. An duerfir, mengen ech, wär déi einfachst Demarche elo, mir huelen déi dote Motioun an d'Kommissioun a mir diskutéieren do och eng Kéier am Kontext vun der Loi Rau.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci villmools, Här Mosar.

Gëtt et weider Wuertmeldungen derzou? Oder kann ech d'Chamber froen, ob mer par main levée kënnen doriwwer ofstëmmen, dës Motioun an d'Kommissioun ze verweisen?

(Assentiment)

Vote sur le renvoi de la motion 1 en commission

Wien d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Domadder ass dës Motioun dann elo an d'Kommissioun verweisen.

(La motion 1 est renvoyée à la Commission des Finances.)

Motion 2

Da kéime mer zur Motioun Nummer 2, déi vun der Madamm Sam Tanson deponéiert ginn ass. Si géif herno nach derzou schwätzen. Den Här Mosar wëll direkt eppes soen.

M. Laurent Mosar (CSV), rapporteur | Jo, ech mengen, hei kann ech ganz schnell sinn, Här President. A well mer méi no bei Chrëschttag kommen, si mer och an enger Chrëschtagsstëmmung.

Plusieurs voix | O!

M. Laurent Mosar (CSV), rapporteur | Duerfir wollt ech Iech soen, datt mir d'accord sinn, der Madamm Tanson hir Motioun unzuhuelen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président de séance | Ech mengen, da kënnen mer zum Vott vun dëser Motioun kommen. Kënnen mer iwwert déi och à main levée ofstëmmen?

(Assentiment)

Vote sur la motion 2

Wien d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Domadder ass dann d'Motioun Nummer 2 ugeholl.

Da kënnen mer elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8526 kommen. Den Text steet am Document parlementaire 8526⁸.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8526 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Da komme mer elo zum Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 59 Jo-Stëmmen bei 2 Nee-Stëmmen a kenger Abstentioun ugeholl.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 8526 est adopté par 57 voix pour et 2 voix contre.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf (par Mme Nancy Arendt), Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler (par Mme Stéphanie Weydert), Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt, Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz (par Mme Taina Bofferding), Francine Closener (par Mme Claire Delcourt), M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert (par M. Ben Polidori) et M. Ben Polidori ;

MM. Dan Hardy, Fred Keup, Michel Lemaire, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehic (par Mme Djuna Bernard), Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

10. 8546 – Projet de loi portant introduction d'un transfert de données de l'Administration des contributions directes vers l'Administration du cadastre et de la topographie et portant modification :

1° de la loi générale des impôts modifiée du 22 mai 1931 (« Abgabenordnung ») ;

2° de la loi modifiée du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu ;

3° de la loi modifiée du 11 mai 2007 relative à la création d'une société de gestion de patrimoine familial (« SPF ») ;

4° de la loi modifiée du 25 novembre 2014 prévoyant la procédure applicable à l'échange de renseignements sur demande en matière fiscale ;

5° de la loi modifiée du 10 août 2018 portant organisation de l'Administration de l'enregistrement, des domaines et de la TVA

Mir kommen elo zum Projet de loi 8546, der Aféierung vun enger juristescher Basis fir den Transfert vun Donnéeën tëschent der ACD an der ACT. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An d'Wuert huet elo direkt de Rapporteur vun deem Projet de loi, den honorabelen Här Laurent Mosar. Här Mosar, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Finances

M. Laurent Mosar (CSV), rapporteur | Jo, merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, am virleiende Gesetzesprojet hu mir et effektiv mat enger Rei vu ganz ënnerschiddlechen Theemen a Punkten ze dinn.

Engersäits geet et drëms, eng kloer legal Basis fir den Datenaustausch tëscht eiser lëtzebuergescher

Steierverwaltung an dem Kadaster ze schafen. Dësen Datenaustausch ass néideg am Kader vun den Aarbechten un der Reform vun der Grondsteuer, der Mobiliséierungssteuer vu Bauland souwéi der Steuer op eidel stoende Wunnengen.

Anerersäits gesäit de Projet de loi punktuell Upassungen u besteende Gesetzer vir. Am Gesetz vun 1967 iwwert d'Akomessteier ginn d'Modalitéite prezisiéiert, no deenen d'Patronen der Steierverwaltung d'Lëscht vun de Salariéë musse viruginn, déi vun enger sougenannter Prime participative profitéiert hunn.

De Projet de loi iwwerschaaft och de steierlechen Traitement vun Elteren, déi d'Allocation familiale deelen am Kader vun der Résidence alternée vun hire Kaner. Fir d'Steierjoren 2025 an 2026 soll deen Elterendeel, deen net vun der Steierklass 1a profitéiert, eng Steierbonifikatioun vun 922,50 Euro pro Kand accordéiert kréien. Dës Bonifikatioun ass degressiv an hänkt vum Akomes vum betroffenen Elterendeel of.

Weiderhi gesäit de Projet de loi eng punktuell Upassung vum Gesetz iwwert d'SPF (ndlr: Société de gestion de patrimoine familial) vir, andeems d'Société par actions simplifiée an de Krees vun de Gesellschaftsformen opgeholl gëtt, déi de Statut vun enger SPF unhuele kënnen.

Am Beräich vum Austausch vu Steierinformatiounen op Demande reagéiert de Projet de loi op en Urteil vun der Europäescher Cour de justice vum 26. September 2024. Hei hat den Europäesche Gerichtshaff festgestallt, dass eng allgemeng Verflechtung fir Affekoten, der Steierverwaltung am Kader vun engem Informatiounsaustausch all Dokumenter a Kommunikatiounen mat hire Clienten auszehännege, eng net gerechtfertegt Verletzung vum Berufsgeheimnis a vum Recht op de Schutz vun der privater Kommunikatioun duerstellt. De Projet de loi huet och dofir zum Zil, de legale Kader justement an deem Beräich un dëst Urteil vun Europäesche Gerichtshaff unzepassen an d'Konformitéit mat der EU-Grondrechtscharta sécherzestellen.

Schlussendlech gesäit de Projet de loi eng Upassung vum Gesetz iwwert d'Organisatioun vum Enregistrement vir. Am Kontext vun där ëmmer méi komplexer TVA-Reglementatioun an der verstärkter internationaler Zesummenaarbecht am Kampf géint de Steuerbedruch soll d'Direktioun mat engem zousätzlechen Directeur adjoint gestärkt ginn. Dës Persoun soll da besonnesch fir d'TVA-Froen an de Contentieux fiscal zoustänneg sinn.

Här President, a sengem Avis vum 2. Juni 2025 huet den Ordre des avocats du barreau de Luxembourg d'Bestëmmunge vum Projet de loi iwwert den Austausch vu fiskalen Informatiounen op Demande analyséiert a Prezisiounen am Gesetzestext gefrot. En huet dobäi verlaangt, dass kloer tëscht EU- an Drëttstaaten-demandë misst ënnerscheet ginn an dass d'Reegelung sech ausschliisslech op d'juristesche Berodung vun Affekote bezitt. Am Licht vun deene rezente Urteeler vun der Cour administrative an der Cour de justice de l'Union européenne huet den Ordre des avocats zousätzlech d'Ophiewe vun enger Bestëmmung gefuerdert, déi d'Berufsgeheimnis vun den Affekoten ageschränkt hätt.

D'Chambre de Commerce hëlt Kenntnis vum Projet de loi a mécht keng inhaltlech Bemierkungen. Si weist awer drop hin, dass den Datenaustausch tëscht der Steierverwaltung an dem Kadaster net virum Akraaftriede vum Gesetzestext iwwert d'Reform vun der Grondsteuer kann ëngesat ginn. Am Sënn vun der Rechtssécherheet plädéiert si derfir, dës Bestëmmungen direkt an dee betreffende Gesetzestext opzehuelen.

A sengem Avis vum 24. November 2024 huet den Ordre des experts-comptables d'Ofschafe vum Alinea 2 vum Paragraf 177 vun der Abgabenordnung kritiséiert. Si betounen, dass dës Bestëmmung dem Grondrecht aus der EU-Charta an der lëtzebuergescher Verfassung entspreche muss an net nëmme d'Affekoten dierf betreffen. Hirer Meenung no féiert de momentane Wortlaut zu enger Ongläichbehandlung tëschent Berufsgruppen. Den Ordre plädéiert dofir och fir eng kloer legislativ Neifaassung vun deem Alinea 177 anstatt fir eng einfach Sträichung.

De Staatsrot huet de Fourre-tout-Charakter vum Projet kritiséiert, well vill Ännerunge verschidden net zesammenhängend Matière géife betreffen. Esou weist de Conseil d'État drop hin, dass d'Artikelen 1 an 2 vum Projet de loi, déi den Datentransfer tëschent der Steierverwaltung an dem Kadaster reegelen, u sech en eenheetleche legale Kader bilden a prinzipiell an engem eegene Gesetz hätte solle gereegelt ginn.

Bei der Analys vum Gesetzestext huet de Staatsrot eng Rei Bemierkunge respektiv Opposition-formell formuléiert. No den Amendementer hëlt hien a sengem Avis complémentaire vum 2. Dezember 2025 seng formell Oppositione géint dësen Artikel 1 zréck. Hien hëlt domadder zwee weider Amendementer un, stellt awer am Kader vum neien Artikel 8 déi Fro, ob d'Zousatzprezisioun vum juristesche Conseil en effektiven normative Meerwäert hätt, a proposéiert, dëst ze sträichen. D'Finanzkommissioun war awer hei enger anerer Meenung an huet decidéiert, dëser Fuerderung net nozokommen.

Souvill zum Rapport vun deem Projet de loi.

Discussion générale

Ech dinn domadder och d'Kap vum Rapporteur aus, fir da ganz kuerz och nach eng Kéier d'Kap vum mandatéierte Spriecher vun der CSV-Fraktioun unzedeo, fir nach eng Kéier och dëse Projet de loi expressement ze begrëissen, deen hei eng ganz Rei vu Prezisiounen virhëlt, déi och gewëssen Artikelen weesentlech méi kloer maachen.

Ech wollt och nach eng Remark maachen iwwert d'Berufsgeheimnis vun den Affekoten, iwwert dat mer an der zoustänneger Finanzkommissioun jo méi laang diskutéiert hunn. Mir haten och eng Kéier de Conseil de l'ordre selwer do, fir mat hinnen och de vive voix iwwer hir Reserven a Kriticken ze schwätzen. A mir hu schlussendlech och deene Fuerderunge vum Conseil de l'ordre vun den Affekoten noginn, well et hei wierklech ëm e ganz wichtege Secret professionnel geet, deen och net ze vergläichen ass mat anere Secret-professionellen.

An ech wëll och nach eng Kéier hei widerhuelen, dass et hei a sech net drëm geet, en Affekot ze protegieren, mee et geet hei drëm, e Client ze protegieren. An et geet hei eigentlech ëm fundamental rechtsstaatlech Prinzipien. Et geet hei och ëm d'Rechter vun der Defense. Et geet hei och ëm eng Fro vu Vertrauen zwëschen dem Affekot a sengem Client. An duerfir mengen ech, dass et richteg ass, dass mer hei och där Fuerderung noginn hunn.

Ech betounen och nach eng Kéier, dass et hei reng ëm den Affekot geet a senger Roll als juristesche Beroder, juristesche Verrieder vu sengem Client. Et geet hei elo net ëm d'Strukturiatioun vu Steiermodellen oder ëm d'Opsetze vu Gesellschaften. Dat ass hei expressement net an deem Text dran.

An duerfir, mengen ech, mécht deen Text, esou wéi d'Kommissioun an hirer grousser Majoritéit en zeréckbehalen huet, och Sënn. An duerfir wäert meng Fraktioun op jidde Fall hir Zoustëmmung zu deem Gesetzestext ginn.

Plusieurs voix | Très bien!